

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський національний технічний університет

ПОЛОЖЕННЯ

**про науково-педагогічну практику здобувачів вищої
освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти
«Доктор філософії»**

Затверджено рішенням
Вченої ради ЦНТУ
протокол № 12 від 29.08.2025 р.
Голова Вченої ради ЦНТУ
В. КРОПІВНИЙ

Введено в дію наказом ректора ЦНТУ
№ 10-08 від 01.09.2025 р.

Кропивницький
2025

1. Загальні положення

1.1. Положення про науково-педагогічну практику здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня «Доктор філософії» (далі – Положення) розроблено згідно з Законами України «Про вищу освіту», «Про освіту», Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 261 від 23.03.2016 року (зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів № 283 від 03.04.2019 року, № 502 від 19.05.2023 року, № 507 від 03.05.2024 року, № 426 від 08.04.2025 року).

1.2. Науково-педагогічна практика в системі вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні є однією з чотирьох обов'язкових складових освітньо-наукової програми аспірантури, що забезпечує набуття універсальних навичок дослідника та являє собою вид практичної діяльності здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії щодо здійснення навчально-виховного процесу у закладі вищої освіти, формування вмінь викладацької діяльності, зокрема викладання спеціальних дисциплін за фахом, організації навчальної діяльності здобувачів першого та другого (освітньо-кваліфікаційних) рівнів вищої освіти та проведення науково-методичної роботи.

1.3. Положення визначає мету, завдання, організаційні форми проведення науково-педагогічної практики, права й обов'язки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та керівників практики.

1.4. Організатором науково-педагогічної практики здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії є кафедра, що забезпечує безпосереднє залучення здобувачів у освітній процес.

1.5. Зміни до цього Положення вносяться на підставі рішення Вченої ради університету.

2. Мета і завдання науково-педагогічної практики

2.1. Метою науково-педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії є набуття навичок здійснення навчально-виховного процесу у закладі вищої освіти, формування вмінь викладацької діяльності, зокрема викладання спеціальних дисциплін за фахом, організації навчальної діяльності здобувачів першого та другого (освітньо-кваліфікаційних) рівнів вищої освіти та проведення науково-методичної роботи.

2.2. Завданнями науково-педагогічної практики є:

- оволодіння навиками структурування та перетворення наукових знань в навчальний матеріал систематизації навчальних та виховних задач методами та засобами складання задач, вправ, текстів з різних тем, усного та письмового переказу предметного матеріалу, різноманітними освітніми технологіями;

- набуття вмінь щодо постановки навчально-виховної мети, вибору типу, виду занять, використання різних форм організації навчальної діяльності студентів: діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності;

- опанування різних способів структурування та представлення навчального матеріалу, способів активізації навчальної діяльності, особливостей

професійної риторики та способів і прийомів оцінювання навчальної діяльності у вищій школі.

3. Зміст науково-педагогічної практики

Науково-педагогічна практика здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії передбачає такі види діяльності:

3.1. Ознайомлення із організацією навчально-виховного процесу в ЦНТУ.

3.2. Ознайомлення з нормативно-правовими документами, які регламентують порядок здійснення освітнього процесу та забезпечення якості освіти.

3.3. Ознайомлення з нормативно-правовими документами, які регламентують порядок організації роботи науково-педагогічних працівників, здійснення науково-дослідної та виховної діяльності.

3.4. Ознайомлення з організацією роботи кафедри, яка забезпечує підготовку здобувача, відвідування засідань кафедри, участь у роботі методичних та наукових семінарів кафедри.

3.5. Вивчення досвіду викладання провідних викладачів кафедр, які забезпечують підготовку здобувача третього (освітньо-наукового) рівня «Доктор філософії» під час відвідування занять із обраних дисциплін (передбачається відвідування 4-х лекційних занять, 4-х практичних, семінарських або лабораторних занять, 2-х консультацій (ознайомлення із сучасними методами, прийомами навчання, інформаційними та інноваційними технологіями навчання, порядком проведення контролю результатів навчання тощо).

3.6. Розробка змісту навчальних занять, методична робота (складання плану проведення заняття відповідно до теми, наданої викладачем-лектором або керівником практики, підготовка навчально-методичних матеріалів).

3.7. Самостійне проведення різних видів навчальних занять, самоаналіз педагогічної діяльності (проведення 1-2-х лекційних занять, 2-х практичних занять, 1-ї консультації, оцінка готовності до педагогічної діяльності).

3.8. Участь в оцінюванні якості виконання різних видів роботи здобувачів першого та другого (освітньо-кваліфікаційних) рівнів вищої освіти (встановлення рівня навчальних досягнень студентів відповідно до критеріїв оцінювання знань за виконання самостійних робіт, за роботу на практичних заняттях, підготовку рефератів та інших завдань, передбачених робочою програмою дисципліни).

3.9. Індивідуальна робота із здобувачами першого та другого (освітньо-кваліфікаційних) рівнів вищої освіти, консультування та керівництво студентськими науковими дослідженнями.

3.10. Підготовка звітної документації та супровідних документів за результатами проходження науково-педагогічної практики.

4. Організаційні основи науково-педагогічної практики

4.1. Загальний обсяг науково-педагогічної практики складає 6 кредити ЄКТС (180 годин відповідно до навчального плану).

4.2. Організацію проходження науково-педагогічної практики забезпечує кафедра, що передбачає безпосереднє залучення здобувачів у освітній процес.

4.3. Науково-педагогічна практика передбачає навчально-методичну роботу, вивчення досвіду викладання (відвідування та аналіз занять провідних викладачів кафедри та наукового керівника, відвідування консультацій, підготовку до занять, методичну роботу) та аудиторне навантаження (проведення лекцій - в межах конкретної дисципліни, або відкритої лекції за напрямом наукових досліджень та практичних (семінарських) занять). Термін проходження практики та її програма визначаються в індивідуальному плані аспіранта, затверджуються науковим керівником, узгоджуються із завідувачем кафедри, що забезпечує підготовку аспіранта.

5. Звітна документація

5.1. За підсумками проходження науково-педагогічної практики здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії подає на кафедру, яка забезпечує підготовку аспіранта належним чином оформлені звітні документи, для їх обговорення та затвердження. Звітними документами є:

- звіт про проходження науково-педагогічної практики, підписаний науковим керівником та завідувачем кафедри (додаток А) ;
- програма науково-педагогічної практики, із зазначенням змісту завдань та кількості годин (додаток Б);
- план проходження науково-педагогічної практики, підписаний аспірантом та його науковим керівником (додаток В);
- щоденник проходження практики (додаток Д);
- відгук наукового керівника про проходження науково-педагогічної практики (додаток Е).

5.2. У випадках, коли здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії не з'являвся для проходження науково-педагогічної практики без поважних причин, був відсторонений від практики або робота якого під час практики визнана незадовільною, науковий керівник аспіранта робить подання на ім'я проректора з наукової роботи та міжнародних зв'язків про повторне проходження науково-педагогічної практики або відрахування аспіранта з аспірантури за невиконання індивідуального навчального плану.

5.3. Зазначена документація зберігається в особовій справі здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії.

5.4. Форма підсумкового контролю за результатами проходження науково-педагогічної практики – диференційований залік.

6. Права та обов'язки здобувача третього (освітньо-наукового) рівня «Доктор філософії» під час проходження науково-педагогічної практики

6.1. Здобувач третього (освітньо-наукового) рівня «Доктор філософії» (аспірант) має право з усіх питань, які виникають під час проходження науково-педагогічної практики, звертатись до наукового керівника або завідувача кафедри, яка забезпечує підготовку аспіранта з усіх питань, які виникають впродовж практики, а також вносити пропозиції щодо вдосконалення організації науково-педагогічної практики.

6.2. Аспірант під час проходження науково-педагогічної практики за попередньою домовленістю має право відвідувати заняття провідних викладачів кафедри, яка забезпечує підготовку аспіранта (за необхідності й інших кафедр) з

метою вивчення методики викладання навчальних дисциплін та ознайомлення з передовим педагогічним досвідом.

6.3. Здобувач третього (освітньо-наукового) рівня «Доктор філософії» підпорядковується правилам внутрішнього розпорядку ЦНТУ, розпорядженням адміністрації та керівника практики. У разі невиконання вимог, які висуваються практиканту, він може бути відсторонений від проходження практики.

6.4. Аспірантом самостійно виконуються всі види робіт, які передбачені програмою науково-педагогічної практики й дотримується плану її проходження.

6.5. Впродовж десяти днів після завершення науково-педагогічної практики аспірант подає звітну документацію на кафедру, яка забезпечує підготовку аспіранта для її обговорення та затвердження.

7. Права та обов'язки керівника науково-педагогічної практики

7.1. Загальне керівництво та контроль за проходженням практики аспіранта покладається на завідувача кафедри, яка забезпечує підготовку здобувача третього (освітньо-наукового) рівня «Доктор філософії»

- Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням плану практики аспіранта здійснюється його науковим керівником, який:
 - забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів практики;
 - затверджує загальний план-графік проведення практики, його місце в системі індивідуального планування аспіранта;
 - обирає спеціальності, освітні програми, дисципліни та навчальні групи для проведення педагогічної практики;
 - надає методичну допомогу в плануванні та організації навчальної взаємодії;
 - контролює роботу аспіранта під час проходження практики, відвідування ним занять та інші види його роботи із здобувачами першого та другого (освітньо-кваліфікаційних) рівнів вищої освіти; приймає заходи щодо ліквідації недоліків в організації практики;
 - готує відзив про проходження аспірантом практики.

Проректор з науково-
педагогічної роботи

Проректор з наукової роботи
та міжнародних зв'язків

В.о. завідувача аспірантурою
та докторантурою

 Андрій КИРИЧЕНКО

 Андрій ТИХИЙ

 Ілона АНДРОЩУК

Міністерство освіти і науки України
Центральноукраїнський національний технічний університет

Звіт
за результатами проходження науково- педагогічної практики
здобувача третього (освітньо-наукового) рівня «Доктор філософії»

(прізвище, ім'я, по батькові)

Освітньо-наукова програма «_____» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти «Доктор філософії»

Спеціальність _____

Термін проходження практики з «_____» _____ 202__ р. по «_____» _____ 202__ р.

Загальний обсяг годин _____

Науковий керівник

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Програма науково-педагогічної практики

здобувача третього (освітньо-наукового) рівня «Доктор філософії»

(прізвище, ім'я, по батькові)

Освітньо-наукова програма «_____» третього
(освітньо-наукового) рівня вищої освіти «Доктор філософії»

Спеціальність _____

Період проходження практики з «___» _____ 202__ р. по «___»
_____ 202__ р.

№ з/п	Зміст завдання	Кількість годин	Форма контролю
1	Ознайомлення з порядком проходження практики, проведення інструктажу з техніки безпеки і охорони праці, складання плану та програми проходження педагогічної практики		Записи у щоденнику практики
2	Ознайомлення з нормативно-правовими документами з питань провадження освітньої діяльності в ЗВО, організації науково-дослідної роботи та підготовки науково-педагогічних кадрів		Записи у щоденнику практики
3	Ознайомлення з організацією роботи кафедри, на якій проходить педагогічну практику аспірант, відвідування засідань кафедри, участь у роботі методичних та наукових семінарів кафедри		Записи у щоденнику практики
4	Вивчення досвіду викладання провідних викладачів кафедр, які забезпечують підготовку аспіранта, під час відвідування занять із обраних дисциплін: 4-х лекційних занять 4-х практичних, семінарських або лабораторних занять 2-х консультацій		Записи у щоденнику практики
5	Розробка змісту навчальних занять, методична робота		Записи у щоденнику практики Розроблені навчально-методичні матеріали
6	Планування та проведення різних видів навчальних занять: 1-2-х лекційних занять 2-х практичних занять 1-ї консультації		Записи у щоденнику практики Конспект лекції, матеріали для проведення практичних/семінарських занять
7	Підготовка звітної документації та супровідних документів		Звітна документація
8	Всього		Диференційований залік

Здобувач (аспірант)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Науковий керівник

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Міністерство освіти і науки України
Центральноукраїнський національний технічний університет

Назва факультету

Назва кафедри

План проходження науково-педагогічної практики

здобувача третього (освітньо-наукового) рівня «Доктор філософії»

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Освітньо-наукова програма «_____»
 третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти «Доктор філософії»

Спеціальність _____

Період проходження практики з «_____» _____ 202__ р. по «_____»
 _____ 202__ р.

Загальний обсяг годин _____

№ з/п	Зміст роботи	Дата виконання
	<i>Перший тиждень</i>	
1	Прибуття аспіранта на практику, проведення інструктажу з техніки безпеки та охорони праці	
2	Складання індивідуального плану проходження практики	
3	Ознайомлення з нормативно-правовими документами організації діяльності ЗВО та організацією діяльності кафедри	
4	Відвідування аудиторних занять викладачів кафедри: 1) «назва навчальної дисципліни», вид заняття (лекція, практичне/семінарське заняття, консультація), тема заняття; 2) «назва навчальної дисципліни», вид заняття (лекція, практичне/семінарське заняття, консультація), тема заняття; 3) ...	
	<i>Другий – третій тиждень</i>	
5	Відвідування аудиторних занять викладачів кафедри: 1) «назва навчальної дисципліни», вид заняття (лекція, практичне/семінарське заняття, консультація), тема заняття; 2) «назва навчальної дисципліни», вид заняття (лекція, практичне/семінарське заняття, консультація), тема заняття; 3) ...	
6	Розробка змісту навчальних занять та методична підготовка до проведення лекцій : 1) «назва навчальної дисципліни», тема лекції; 2) «назва навчальної дисципліни», тема лекції	
7	Розробка змісту навчальних занять та методична підготовка до	

	проведення практичних (семінарських, лабораторних) занять: 1) «назва навчальної дисципліни», тема заняття; 2) «назва навчальної дисципліни», тема заняття	
8	Проведення лекції: 1) «назва навчальної дисципліни», тема лекції	
9	Проведення практичного (семінарського, лабораторного) заняття: 1) «назва навчальної дисципліни», тема заняття	
10	Індивідуальна робота із студентами. Підготовка та проведення консультації: 1) «назва навчальної дисципліни», тема	
	<i>Четвертий тиждень</i>	
11	Проведення лекції: 1) «назва навчальної дисципліни», тема лекції	
12	Проведення практичного (семінарського, лабораторного) заняття: 1) «назва навчальної дисципліни», тема заняття	
13	Підготовка звіту з науково-педагогічної практики	
14	Отримання відгуку наукового керівника	

Здобувач (аспірант)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Науковий керівник

(підпис)

(прізвище, ініціали)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет _____

Кафедра _____

Щоденник проходження науково-педагогічної практики

здобувача третього (освітньо-наукового) рівня «Доктор філософії»

(прізвище, ім'я, по батькові)

За період з «____» _____ 202_ р. по «____» _____ 202_ р.

Місце практики _____

Керівник практики _____

Дата	Вид виконаної роботи	Відмітка про виконання

Здобувач (аспірант)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Науковий керівник

(підпис)

(прізвище, ініціали)

ВІДГУК

Наукового керівника (науково-педагогічного працівника)
за результатами проходження науково-педагогічної практики
здобувача третього (освітньо-наукового) рівня «Доктор філософії»

(прізвище, ім'я, по батькові)

на кафедрі _____

Назва факультету

Центральноукраїнського національного технічного університету

Протягом проходження науково-педагогічної практики здобувачем
третього (освітньо-наукового) рівня «Доктор філософії» (аспірантом):

1. Відвідано лекційні заняття з дисциплін:

1) «назва дисципліни», дата відвідування лекційного заняття, на тему «тема лекційного заняття»;

2) «назва дисципліни», дата відвідування лекційного заняття, на тему «тема лекційного заняття»;

3) «назва дисципліни», дата відвідування лекційного заняття, на тему «тема лекційного заняття»;

4) «назва дисципліни», дата відвідування лекційного заняття, на тему «тема лекційного заняття»;

2. Відвідано практичні заняття з дисциплін:

1) «назва дисципліни», дата відвідування практичного заняття, на тему «тема практичного заняття»;

2) «назва дисципліни», дата відвідування практичного заняття, на тему «тема практичного заняття»;

3) «назва дисципліни», дата відвідування практичного заняття, на тему «тема практичного заняття»;

4) «назва дисципліни», дата відвідування практичного заняття, на тему «тема практичного заняття»

3. Відвідано консультації з дисциплін:

1) «назва дисципліни», дата відвідування консультації, тематика консультаційного заняття;

1) «назва дисципліни», дата відвідування консультації, тематика консультаційного заняття;

4. Підготовлено навчально-методичне забезпечення дисципліни «назва дисципліни», що включає ...

5. Підготовлено та проведено (у супроводі викладача-лектора) одне (два) лекційне (ні) заняття з дисципліни «назва дисципліни», дата проведення заняття, на тему «тема лекційного заняття».

6. Підготовлено та проведено два практичні заняття на основі розроблених навчально-методичних матеріалів, з дисципліни «назва дисципліни», дата проведення заняття на тему «тема практичного заняття».

Під час проходження науково-педагогічної практики аспірантом «ПІБ аспіранта» здійснювалася індивідуальна робота із здобувачами першого та другого освітньо-кваліфікаційного рівнів вищої освіти, була підготовлена і проведена консультація з «назва навчальної дисципліни», тема «....».

Загалом аспірант(ка) проявив(ла) себе ..., застосовував(ла) ..., продемонстрував (ла)

Вважаю, що аспірант(ка) «ПІБ аспіранта» програму практики та індивідуального завдання виконав(ла) в повному обсязі та заслуговує на отримання оцінки «_____».

Науковий керівник

(підпис)

(прізвище та ініціали)